

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt

Licejska knjižnica

Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, eta
45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 14. februarja 1924.

Telefon št. 552

ŠTEV. 20.

Položaj železne industrije v naši državi.

Kakor vse kaže, bo sedanja gospodarska kriza po obsegu večja in dolgotrajnejša, kakor vse dosedanje, ako vlada prav v zadnjem trenutku ne ukrene, kar je treba, da se zajezi prihajajoči val. Evropa vsled občega obubožanja ne more več toliko kupovati, kolikor bi lahko proizvajala, tako da se industrijske naprave vseh gran v prihodnjih letih ne bodo mogle v polni meri izrabljati. Vsaka država bo skušala z največjim naporom dvigniti proizvodnjo na industrijskem polju do največje dosegljive višine, kar bo imelo za posledico brezobzirno konkurenco. One države, ki razpolagajo z lastnimi sirovinami, se nahajajo seveda v ugodnejšem položaju in njihova industrija v premoči napram industriji onih držav, ki so navezane na dobavo sirovin iz inozemstva. Naša industrija železa je žal v takem položaju, da je navezana na inozemske sirovine, kajti edino podjetje v naši državi, ki proizvaja sirovo železo, ne more ne po količini proizvodnje, ne s cenami, ki jih zahteva, uspešno konkurirati napram modernim napravam sosednjih držav, ki so še v tem oziru na boljšem, da dosegajo doma vsled izdatne carinske zaščite ugodnejše prodajne cene. Naše domače tvornice so pa ne le v pogledu sirovin zelo odvisne od inozemstva, temveč tudi v pogledu carinske zaščite mnogo na slabšem, saj je naša uvozna carina na njihove izdelke večinoma mnogo nižja od zaščitne carine, ki jo imajo države z močno razvito industrijo. Te države pa, ki se ščitijo pred uvozom iz inozemstva s primerno carino, izvažajo svojo odvisno proizvodnjo toliko lažje in toliko ceneje, ker se vsled večje proizvodnje produkcijski stroški znižajo in ker je za služek toliko večji pri blagu, ki se prodaja doma. Naša industrija je torej v dvojnem pogledu na slabšem; prvič je vsled popolnoma nezadostne carinske zaščite izpostavljena dumpingu industrije sosednjih držav, drugič proizvaja dražje, ker ne dobiva doma v zadostni meri sirovin, kakršnih potrebuje. Ko bomo imeli moderne visoke peči v kraju z ugodno lego v pogledu tarifskih relacij, tedaj bo tudi položaj domače industrije takoj mnogo boljši; toda spričo visokih investicij, ki bi bile v ta namen potrebne, bo šele takrat mogoče misliti na izvedbo takih načrtov, ko bo primerna carinska politika najpoprej onim industrijskim podjetjem v vzpodbudo, katere že imamo. Dokler bo pa carinska zaščita pri nas v takem nerazmerju napram sosednjim državam, da celo nižja, dočim bi morala biti višja, dolej se industrija železa v naši državi nikakor ne bo mogla povzpeti do cvetočega razvoja.

Fr. Gombač — Ljubljana.

Letne železniške karte.

Do letošnjega leta je izdajala centralna direkcija južne železnice letne ali temporeme karte, s katerimi se je imejitelj lahko vse leto poljubno vozil z vsakim vlakom, kamor in kadar je hotel.

S tem je nudila južna železnica posebno ugodnost in zato je leta izdajala letno na tisoče takih letnih

Svetovne cene v veletrgovini.

Cene v veletrgovini so izkazale koncem leta 1923 skoraj povsod dvigajočo se tendenco. Samo na Švedskem je šel indeks v novembru in decembru nekoliko nazaj. Na Češkoslovaškem so se cene od najnižjega stališča v septembru 1923 do januarja 1924 dvignile za 3,5%. Na Nemškem je znašal prirastek od oktobra do novembra 168%, od novembra do decembra se je dvignil za 3367 krat, od decembra do letošnjega januarja so pa cene padle za 10,8%. To je v prvi vrsti posledica zboljšanja splošnega gospodarskega položaja.

Primeri med najvišjo mero leta 1922 in pa med lanskim novembrom, za katerega imamo za večino držav še podatke, izkaže tole razmerje (+

pomeni odstotni povešek, — pa odstotno znižanje): Češkoslovaška — 42%, Švedska — 11%, Holandska — 8%, Norveška — 7%, Italija — 4%, Unija — 3%, Švica + 3%, Anglija + 4%, Danska + 15%, Francija + 16%, Nemčija + 29,312.000%.

Veletrgovske cene navedenih držav so bile napram mirovnemu času meseca decembra približno te-le: Nemčija 1,650.000,000,000 krat več, Češkoslovaška 9,8 krat več, Italija 5,8, Francija 4,3, Norveška 2,4, Danska 2,1, Japonska 2,0, Švica 1,8, Anglija 1,7, Švedska 1,5, Holandska 1,5, Unija 1,4 krat več. Za Jugoslavijo še sedaj nimamo indeksa, pa je Trgovski list to večkrat zelo priporočal.

Indeks 1914 = 100	Nemčija	Poljska	Češkoslov.	Italija	Francija	Norveška	Danska	Japonska	Švica	Anglija	Švedska	Holandija	Unija	Jugoslavija
Višek leta 1920	1.714	—	—	670	588	425	403	294	343	310	366	304	227	—
Višek leta 1921	3.197	65.539	—	643	409	314	290	219	258	200	267	214	155	—
Višek leta 1922	167.412	346.553	1.675	601	362	260	182	206	176	166	170	167	150	—
Jannar 1923	205.417	551.904	1.003	575	387	220	192	184	175	167	156	159	149	—
Februar 1923	715.881	859.110	1.019	572	422	224	199	192	178	170	158	158	151	—
Marec 1923	677.000	988.500	1.028	587	424	229	200	195	181	164	162	164	151	—
April 1923	642.700	1,058.920	1.031	589	415	231	204	196	186	171	159	156	148	—
Maj 1823	823.700	1,175.400	1.029	580	401	233	202	199	182	168	158	149	145	—
Junij 1923	1,498.000	1,881.400	1.000	568	408	230	207	198	180	164	160	149	143	—
Julij 1923	3,989.800	3,070.000	967	566	407	235	207	193	180	159	157	145	139	—
Avgust 1923	28,624.800	3,356.900	958	567	412	231	202	—	175	159	160	142	141	—
September 1923	506,335.800	7,302.200	957	563	425	234	205	—	173	163	155	145	142	—
Oktober 1923	18,295,350.000	—	973	571	420	237	207	—	181	164	153	148	143	—
November 1923	49,071,500.000	—	964	577	—	242	210	—	182	173	151	153	146	—
December 1923	165 bilijonov	—	584	—	—	—	—	—	—	173	150	—	144	—
Januar 1924	147 bilijonov in 100 milijard	—	990	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fr. Pirce.

Obisk industrije v Melju.

Maribor, 11. februarja.

Melje je nekako istotako najstarejša naselbina na levem bregu Drave, kakor je Betnava na desnem bregu. V davni dobi, ko je Betnava za dolga stoletja dovršila svoje historično zvanje, se je pričela na vznožju griča »Piramida«, kjer je stala zibel (Burg an der March) sedanjega Maribora, razvijati naselbina, jugovzhodno v smeri pomikanja Drave na današnje strugo, ki se baš ob Melju v ostrom loku obrne v smeri Meljskega hriba. Do l. 1850 je bilo današnje »Melje« še vasica, tega leta inkorporirana v mesto, a šele l. 1876. privzeta v okraj graškega predmestja. En del na zdolnjem koncu pa je spadal pod občino Lajtersperg še do l. 1902. Slavnostni očetje so branili otrokom iz hiše št. 45 Meljski hrib obisk v mestno šolo.

Ko krenemo iz Aleksandrove ceste

kart za delno ali celotno južnoželezniško progo. S prehodom te privatne železnice v državno last je pa prenehalo tudi izdajanje letnih vozniških kart.

Ako bi sedanja državna železniška uprava hotela uveljaviti le nekaj trgovskega podjetja, bi nadaljno izdajanje takih letnih kart pri sedanjih horendnih vozniških cenah in vsled tega baš pičlem prometu, zlasti v II. in I. razredu, ne smela ukiniti, marveč bi morala to izdajanje na vse načine še forsirati in pomnožiti, ker oni, ki so jemali popred letne karte II. in I. razreda, se vozijo sedaj le, kadar so primorani in ne več v II. ali I. razredu, marveč le v III. razredu. V I. razredu se vozijo sedaj le oni, ki imajo sploh popolnoma proste voznice, v II. pa večinoma samo železničarji in njihovi družinski člani, ki plačajo le bagatelo.

desno pod železniškim mostom na Meljsko cesto, ki datira še le od gradnje Južne železnice l. 1846. (preje je pot vodila bolj desno skozi ulico Zagata) se takoj prepričamo, da je bil ta kratak pogled nazaj v zgodovino Melja potreben za naš sprehod. Kajti vnanju se na prvi pogled zazdi nekam čudno, ko vidi pred seboj to pisano mešanico značaja mesta, predmestja in vmes tudi priproste vasi. Še bolj pa se začudi, ko vidi, kako sredi te mešanice nastaja novo industrijsko mesto. Melje. Je ta konglomerat med vasio in predmestjem z novimi malostanovanjskimi naselbinami ter z že lepim številom nove velike industrije res pravo industrijsko mesto. Bližina glavnega kolodvora in mesta in Drave govori za to. Ampak če si bližje ogledamo po kakšnem razmerju sestoje tu velika poslopja in

Ako bi bila cena takim letnim kartam sedanjim razmeram primerena, t. j. nepretirana, je gotovo, da bi se jih tudi sedaj na tisoče izdalo, kar bi neslo državi ogromne dohodeke. Važno pri tem je, da bi imela železnica že januarja večmilijonski dohodek samo od teh kart, s katerim dohodkom bi lahko takoj začetkom leta plodonosno po potrebi operirala. Njej je potem pač vseeno, ali se dohčniki, ki so celoletno karto že januarja plačali, vozijo ali ne.

Zeleti bi bilo torej, da se izdajanje takih letnih kart za vse vlake (izvzemši O. E.) in za vse razrede zopet vpele ter poveri določilev cen železniškim uradnikom, ki imajo tozadevno že velikolepno prakso, kajti če bodo take karte previsoko taksirane, si jih seveda nihče ne bo nabavil.

dustrije, tam in tik zraven nove vile in stare hiše, ni treba biti specialist v gradbenih načrtih; tudi lajik spozna takoj, da ima pred seboj popolnoma zgrešeno nekdanjo komunalno politiko, ki je ne samo na tem idealnem kosu zemlje za malostanovanjsko naselbino, ampak tudi sploh v sredini mesta grešila z gradnjo velike industrije, ki spada vse kam drugam, le ne sredi mesta. Maribor je po svoji ugodni legi in klimi eno najbolj zdravih mest, lahko rečemo v celi Sloveniji. In vendar narašča tu umrljivost rapidno izza novejšje dobe. Temu ni kriva zgolj stanovanjska beda, nego morda še v večji meri ravno okuženje ozračja vsled popolnoma zgrešene razporeditve velike industrije. Skozi Maribor prevevata dva glavna vetrova: jugozapadnik ob Dravi navzdol in jugovzhodnik ob Dravi navzgor. Prvi prinaša okuženje iz tovarne za dušik iz Ruš, kateri krasni, zdravi kraj ob vznožju Pohorja je ta tovarna popolnoma okužila. Stopimo za hip na Meljski hrib. Od Ruš navzdol se vleče skoro do Kamnice pri Mariboru velika plast gostega dima, katerega poganja jugozapadnik preko eelega mesta. A še bolj se zagrne celo mesto v zadušljiv dim, ako piha nasprotni veter bodisi od vzhoda ali juga. Tedaj pride v poštev Melje s svojimi tovarniškimi dimniki. Kako bo to izgledalo že čez 20 let, ko se Melje napolni s težko industrijo? Količkej dalekovidna komunalna politika bi bila za težko industrijo odločila Tezno ter sploh desni breg Drave, dočim naj bi bil ves desni breg ohranjen za razširjenje mesta z vrhnimi naselbinami. Sedanji mestni očetje so toliko uvidevnejši, da v Melju ne puste nadaljevati malostanovanjskih naselbin, nego dopuščajo gradnjo le industrije.

Tudi da smo se pri tem vprašanju mimogrede ustavili, ni bilo odveč za namen našega sprehoda po Melju. Spoznali smo Melje še od te strani z namenom, da ne bo nikogar vleklo si tu nakupiti stavbišče za bivanje, razen če ni v zvezi z industrijo primoran.

In sedaj si lahko ogledamo poblizje industrijo samo. Najpreje nekatera večja podjetja ob glavni cesti, nasproti glavnemu kolodvoru stoji ponosna stavba paromlina in tovarne testenin stare mariborske tvrdke Ludvik Franc, sinovi. Danes se le še malo poznajo posledice strahovitega požara, ki je spomladi leta 1922. pretil vničiti celo tovarno in okolico.

Gremo mimo največjega stavbenega podjetja R. Kiffmann, tu nižje doli mimo največje lesne industrije »Drava« do težke industrije Ježek, češkoslovaško podjetje iz Blanskega, ki ima tu že na koncu Melja svojo samostojno tovarniško podjetje (železolivarna, izdelovanje poljedeljskih strojev itd.). Podjetje se nahaja v razvoju, zaposluje blizu 60 ljudi, je zgradilo že tudi stanovanjsko hišo.

Ko si ob drugi priliki ogledamo tudi našo največjo domačo lesno industrijo »Dravo«, se povrnemo tudi še v livarno Ježek. Za danes se tudi le mimogrede ozremo na nova velika čehoslovaška podjetja ob Dravi, na novo zvonarno ter ostala nova podjetja v tem delu novega industrijskega Melja.

Pač pa se za daljši obisk ustavimo pri edini naši in največji tovarni mila »Zlatorog«, ki se v veliki betonski prizidavi že resno pripravlja na edino podjetje take vrste v celi državi, na izdelovanje glicerina.

Dr. M. Dobrila:

Ljubljanska borza in njen gospodarski pomen.

(Nadaljevanje.)

V Angliji se je ustanovila borza v Londonu v sredini 16. stoletja. Kakor v Amsterdamu, se je tudi tu pričelo najprej trgovanje z delnicami, in sicer delniških družb in industrijskih podjetij. Za preskrbo potrebnega denarja se je tudi tukaj posluževala v obilni meri borze angleška država, katera je rabila posebno po vojni s Francijo jako velike kapitale. Kot prve so prišle v borzni promet delnice »Bank of England«. Nadaljnje vire za preskrbo denarja si je v onem času odprla angleška država z izdajanjem dosmrtnih rent in loterijskimi posojili ter so se srečke trgovale na borzi potom mešetarjev.

Razne vojne s Spanijo, Zedinjenimi državami in Francijo so zahtevale neizmerne vsote denarja in ravno v takih trenutkih je angleška država imela največjo in izključno zaslobo v borzi, kjer se je zbiral denar v ogromnih množinah, kajti država je uživala zaupanje prebivalstva in je strogo izpolnjevala svoje obveze.

Dasi so borze imele tudi marsikatero senčnato stran in je marsikateri špekulant izgubil na borznih kupčijah celo svoje premoženje, vendarle nam priča ravno borzna zgodovina, da Anglija brez borznih institucij ne bi bila danes ona država, kakor je v resnici, ne bi bila nikdar premagala toliko sveta ter si osvojila toliko svetovno-gospodarskih postojank na celem svetu, kolikor jih drži še danes trdno v svoji roki. Do te moči ji je pripomogla ravno borza, na kateri je v dobi od leta 1696 do 1816 plasirala približno 1 milijardo funtov šterlingov, torej vsoto, katera predstavlja še danes v dobi milijonarjev in milijarderjev vsekakor vpoštovanja vredno množino denarja. Nadalje je privedla borza angleško državo do blagostanja tudi s tem, da je omogočila ustanovitev nad 40.000 delniških družb, katere so bile za razvoj celega angleškega gospodarstva največjega pomena.

Kakor razvidimo iz tega zgodovinskega pregleda, so se vse navedene borze razvile skoro v istem razdobju, in kar moram posebno omeniti, so iste nastale vse po privatni inicijativi izvzemši lyonske. Posamezne države so prepuščale povsem privatni podjetnosti ustanovitev kakor tudi organizatorični ustroj teh ustanov. Le v Franciji je ta ustanova nastala po državni inicijativi in se je pod njenim vplivom tudi stopnjevala izpopolnjevala. Zgodovinskega pomena je v tej zvezi ime John Law, kateri je tudi osnovali takozvanega »Law-sistema« in je med njegovimi deli najznamenitejša knjiga: »Money and Trade« (Delo in denar).

II.

Ze doseđani zgodovinski pregled nam jasno priča o velikem gospodarskem pomenu. V kolikor je bil njen razvoj naravna posledica splošnega gospodarskega razvoja, v toliko je tudi ona neumorna sošrudnica in vsestranska vzpodbuditeljica in pospeševalka blagostanja posameznika, dežel in držav od njenega postojanja dalje.

Oglejmo si sedaj njen pomen malo natančneje.

Pomen borzne institucije je povsem izražen že v njenem namenu, kateri se da kratko izraziti v besedah: olajšanje trgovskega prometa. Kakor hitro smo spoznali namen, priznali bomo tudi njen veliki pomen za splošno gospodarstvo.

V kaki obliki je borzna institucija ustanovljena, je danes podrejene važnosti. Vsekakor pa je jasno in neovrgljivo dejstvo, da je ta ustanova faktor modernega kulturnega in gospodarskega življenja. V moderni urejeni državi je ta ustanova enake ali nič manje važnosti kot so trgovska prometna sredstva, železnice, parobrodi, pošta, brzovozov itd. Ze površno proučevanje te institucije nas uveri, da je to ustanova, katero je ustvaril gospodarski razvoj in katero je človeški duh v svoji neodoljivi sili napredovanja in izpopolnitve dovršil do sedanje stopnje. Dopršenost te institucije je dospela že na tak vrhunec, da samo hipni njen zastoj povzroča zastoj in neorientiranost v številnih gospodarskih panogah. Finančniki in gospodarski znanstveniki imenujejo borzo: Barometer narodnega gospodarstva. Priznati moramo, da je ta naziv povsem opravičen, kajti kakor zaznamuje sajsmograf najmanjše pretresljaje zemeljske površine, ravno tako zaznamuje borza vsak gospodarski pretresljaj v notranjosti posamezne države, na mednarodnem tržišču, na političnem horizontu bodisi v presojanju industrijskega ali trgovskega stanja. Ona nam nudi najboljše orientacijo za oceno splošnega gospodarskega položaja.

Dalekosežnega pomena je dalje vpliv borze na razvoj gospodarstva, kajti ona tvori središče, na katerem se koncentriira ponudba in povpraševanje ter posreduje v internacionalni izmenjavi dobrin regulatorno glede usmeritve posameznih produktov in določitve njihovih cen.

Organizacija borznega trgovanja kakor tudi današnja moderna transportna in poročevalna sredstva omogočujejo, da se stekajo ponudbe in povpraševanja iz raznih delov dežele, iz večjih gospodarskih središč in iz tujine na borznem trgu. Promet na borznem trgu pa olajšuje pregled potrebščin splošnega gospodarstva ter omogočuje hitri odtok presežka dobrin (blaga) ene dežele v drugo, kjer take dobrine primanjkujejo. (Dalje sledi.)

K. T.:

Proti tatvini avtomobilov.

To se že še izplača, ukrasti kak avto! Dosti manjšo vrednost predstavljajoče predmete zavarujemo za zidovjem, z omrežjem, jih skrbno zadržimo, medtem ko stoje navadno precej dragoceni avto-vozovi včasih celo brez nadzorstva na cesti ali na obče pristopnih prostorih, na prostem in jih brez težave odpelje lahko vsak, ki količkaj ume voziti z njimi.

V splošnem se razločujejo dve vrsti avtomobilnih tatov in sicer gre prva kar na celo stvar, torej na kompletni voz, drugi pa zadostuje, da vozu odvzamejo dragocene in važne dele, ostalo pa prepuste usodi, ko so zavlekli voz kam na samoto.

Vsi ti ljudje delajo brez posebnih priprav, oziroma orodja; nekaj predrznosti in za par novcev šofersko čepico je vse, kar rabijo ti rokovernjači za svoj posel.

Naravno, da tudi v tej panogi kulturnega razvoja prednjači Amerika, saj je tamkaj avto danes že splošno prometno sredstvo; tam delajo tudi tatovi po načelu, da treba z najprostejšimi sredstvi doseči največji uspeh.

Statistika 28 največjih ameriških mest dokazuje, da se je tekotom zadnjih petih let pokradlo 163.887 avtomobilov; torej ravno štirikrat več, kakor jih je sploh v naši državi trenomno.

Brezdvomno pa bi se nam menda ravno tako godilo, ko bi avto že zavzemal pri nas mesto najvažnejšega vozila.

Dalo bi se sicer avto zasigurati na raznovrstne načine, da ga ni mogoče z lepa premakniti. Ali take priprave zahtevajo večinoma drage adaptacije ter so precej komplicirane, brez da jim je prisodili sigurnega uspeha.

Poskušalo se je z raznimi zavornami, ki učinkujejo zastoj motorja, zastavljajo kretalnik; poseglo se je po donečih opozorilnih aparatih, ali vse to je imelo problematično vrednost z ozirom na spretnost izkušenih »strokovnjakov« avtokraje.

Sele zadnji čas se je industriji posrečila konstrukcija neke naprave, o kateri svedoki trde, da izključuje vsak tatvinski poskus motornih vozil; naprava je sicer globoko duhovito zamišljena in vsestransko preizkušena, in vendar se odlikuje z očitno enostavnostjo ter je primeroma prav lahko vdelati na vsak avto brez kompliciranih rekonstrukcij in pride razmeroma jako poceni.

Zavora, ki pride v poštev, je spojena s kretalnim kolesom ter jo ni mogoče sneti od tega, ne da bi se sploh celo kretalo ne uničilo.

V glavnem obstoji iz vdelane ključavnice, ki zapira kretalo s posebnim, zelo kompliciranim ključem, tako, da se isto sploh ne gane, ali pa da se na kretalni osi vrli, ne da

jo prime. Obenem pa ključavnica prekinjava vžigalni tok za motor, katerega seveda potem ni mogoče spraviti v tek.

Na ta način zaprt voz se upira vsem poskusom nepoklicanih oseb ga z lastnim pogonom odpeljati; samo posestnik ključa ima moč nad njim. Ključ je podoben znanim vtičnikom Wertheimovih blagajn ter zadostuje enostavna kretanja na zaporni pripravi, da se avto zapre ali odpre. Ključavnica sama pa se komaj pozna na kretalni napravi.

Seveda bo tudi rokovernjaška tehnika skušala priti na sled njeno obrt ovirajočemu izumu, ali trenomno so avtomobili, opremljeni z najnovejšim zaporom, pred tatovi še popolnoma varni, dokler jim po posestnikovi neprevidnosti ne pade ključ v roke.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Zadruzi preprogarjev je dala država enkratno podporo 50.000 Din. Zadruga uporablja tudi kredit, Narodna banka ji je dala 20.000 Din, beograjska zadruga 10.000 Din, niška trgovska banka (tekoči račun) 6000 Din, pirotka trgovska banka 8000 Din in deželna banka 7000 Din posojila. Zadruga ima okoli 170 članov s 700 delavci. Svojim članom proda na leto 2800 kg volne s primerno količino drugih surovin, ki napravijo skoro polovico na trg postavljenih preprog. Promet znaša 50—57.000 Din na leto. Zadrugi je bilo mogoče, da je povišala zaslužek od 8 na 10—12 Din za vakel. Gotovo se ji tudi posreči podvojiti zaslužek, kar bo značilo velik uspeh zadrugištvu. Pa tudi preproge so sedaj dražje. Preje je stal vafel 120 do 140 Din, sedaj pa 205—220 Din. Ne majhen uspeh zadruga obstoji tudi v tem, da uporablja dobro volno in solidno barvilo in s tem vzdržuje dober glas pirotskih preprog. Namen zadruga je tudi ta, da omogoči delavcem, da ne ponujajo blaga trgovcem, ki bi jim v tem primeru narekovali cene. Delavci so izdatno na boljšem, ker niso primorani ponujati blaga na prodaj. Ako prodajalci trgovcu po boljši ceni, nego mu jo more nuditi zadruga, je dobro. Zadruga stremi za tem, da postavi minimalne cene za preproge in delavske mezde in s tem regulira ceno izdelkom. Udeleževala se je tudi izlozbo. Odkar dovoljuje zadruga svojim članom tudi kredite, se je količina izdelkov skoro podvojila. Pomnjenju zadruga bi se mogla produkcija še nadalje povečati, ako bi se pomnožilo število tkalcev, ker bi se izdelovanje preprog moglo vršiti tudi po vaseh. Članski delež znaša 50 Din. Na deležih plačana vsota znaša 13.000 Din. Večina članov je malih podjetnikov z eno, dvema ali tremi stavbami, katerim dovoljuje

LISTEK.

Gustav Freytag.

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Prinesli so več svetilk, celo nekoliko bakelj in se spravili nad vozove. Anton je pričel pregledovati naklade, kolikor mu je bilo v naglici mogoče. Nekoliko vozov je bilo nepoškodovanih, pri mnogih so manjkala pregrinjala in so bili deloma fudi oropani, eden pa je bil celo popolnoma prazen. Trgovec pa je med tem poklical k sebi najrazumnejšega izmed voznikov in ga izprašal o celotnem poteku zadeve. Nato je stopil k častniku: »Tako je, kot sem domneval. Krčmar je nekatere voznike pregovoril, češ, zdaj je revolucija in so se vse njihove obveznosti nehale; tako so začeli razkladati vozove v sosednje poslopje. Če bi bili prišli dan pozneje, bi bilo že vse prazno. Nekoliko lopovov s krčmarjem na čelu so bili kolovodje, ki so del voznikov z grožnjami prestrašili.«

Temu poročilu je sledila zopet cela ploha psov iz ust malega dostojanstvenika. Zgrabil je krčmarja, ki je klečal pred njim, in iz katerega obraza je izginila vsa rdečica, za zmršene lase in ga pričel neusmiljeno mikastiti. Med tem pa je vdrl Anton v zaklenjeni prostor in razsvetlil z ročno svetiljko kupe skritega blaga.

»Za kazen naj ljudje delajo nocoj celo noč!« odredi častnik, zgrabi zopet krčmarja za lase in ga odpelje s seboj v prvo nadstropje, kjer ga ukaže privezati k nogi postelje in mu razloži, da nima za nocojšnjo noč pričakovati nikakega drugega ložišča. »Če ne bo blaga nič manjkalo, vam odpustim, drugače vas postavim pred sodišče in vas dam ustreliti.« je še ljubeznivo pripomnil. Krčmar ni odgovoril nič, le sovražni pogled, ki se je zablistal v njegovih očeh, je razodeval, kaj se godi v njegovi notranjosti. Častnik se za to ni dosti menil. Dal si je prinesiti večerjo, in ko se je najedel in napil, je legel v posteljo ter kmalu zaspal.

Na dvorišču pa so se med tem marljivo poprijeli dela. Anton, ki je sam vse vodil, ni imel časa, da bi dosti

premišljal o nenavadnih okoliščinah, v katerih se je nahajal. Z vnemo je tekal sem in tja, zdaj pregledoval naloženi voz, zdaj dajal razna navodila, zdaj zopet lastnoročno pritrjal vezi.

Svitalo se je že zgodnje jutro, ko je stopil Anton pred principala, ki je istotako bdel pri njih celo noč, ter mu z veselimi očmi javil: »Gotovi smo!«

»Končno,« se oddahne trgovec ter odide v sobo, da sporoči to svojemu prijaznemu spremljevalcu. Ob njegovem pozdravu skoči aristokrat pokonec, odpre okno in pokliče k sebi neko patroljo, ki je slučajno ravno kar korakala mimo. Poveljniku na kratko razloži celi položaj, mu izroči v varstvo krčmarja in mu obenem naroči, naj s svojimi ljudmi straži hišo, dokler se on ne povrne. Nato odide s trgovcem in Antonom k agentu.

Dnevna svetloba je imela toliko pomirjevalnega vpliva na agenta, da je bil pripravljen spremljati zdaj trgovca po mestu. Posle sta si principal in Anton razdelila. Po častnikovem dovoljenju je odšel Anton z agentom v eno smer, trgovec s častnikom pa v drugo.

Po nekoliko urah napornega truda

so se zopet sešli pri agentu, kakor so se prej dogovorili. »Na poveljništvu zdaj po potni list,« pravi trgovec, in vsi trije stopijo zopet na ulico iz hiše, v kateri so pustili boječega agenta, ki je zaprl in zapahnil vrata za njimi.

Ulice so bile zopet natlačeno polne, zopet so se prerivale po njih množice vojaštva in civilistov; ljudstvo je bilo videti še bolj divje in razburjeno, nego prejšnji večer, in slišati je bilo še več kričanja, vse je kazalo, da poveljajoča oblast ni dovolj močna, da bi mogla vzdrževati cestno disciplino. Tudi na poveljništvu je bilo opaziti neko nemirno vrvenje, vojaštvo je tehalo sem in tja in poročila, ki jih je prinašalo, očitno niso mogla biti preveč ugodna, kajti v predsobi se je mnogo polglasno šepetalo in neko nemirno pričakovanje je bilo čitati na vseh obrazih.

Trgovca in Antona je sprejel poveljnik v isti sobi, kakor večeraj. Tudi on je bil videti bled in potr, vendar se je ponosno vzravnaval, ko je nagovoril trgovca: »Vašo prošnjo sem priporočil in tu vam izročam potni list za vas in za vaše vozove.«

(Konec sledi.)

zadruga primerne kredite. Člani izdelujejo preproge s svojimi družinami ali z delavskimi. Zadruga znači torej kooperativo malih podjetnikov, ne pa delavcev. Svoje podružnice ima zadruga v Sarajevu, Sofiji, Čačku, Valjevu in Kruševcu, do zadnjega časa tudi v Beogradu. Na raz-

slavah je bila odlikovana z grand prix...

Pred dvema letoma so se pričeli baviti po malem z izdelovanjem preprog tudi bratje Garofici in vsled tega opustili izdelovanje manufakture.

(Dalje sledi.)

Lesni trgovci in dohodnina.

Gremij trgovcev v Ribnici razposljal lesnim trgovcem svojega področja nastopno okrožnico glede napovedi za dohodnino za leto 1924. Vsak lesni trgovec naj vloži v

svojem lastnem interesu do 29. februarja 1924 pri davčnem okrajnem oblastvu v Kočevju dohodninsko napoved za leto 1924. po nastopnem vzorcu:

	Kron
Kupil sem v Veliki gori stoječega lesa hoj ali bukev: 50 hoj, ki vsebujejo 120 m ³ , za	84.000
Podiranje tega lesa (drevja) me je stalo à K 40— od 1 m ³	4.800
Naprava krovov me je stala à K 40— od 1 m ³	4.800
Vožnja tega lesa 120 m ³ à K 400— od 1 m ³	48.000
Iz tega lesa se je napravilo 82 m ³ desk, rezanje me je stalo 82 m ³ à K 300— od 1 m ³ , to je od 20 mm	24.600
Razlaganje, to je sušenje desk, me je stalo	1.200
Zlaganje in prejetanje desk me je stalo	1.600
Vožnja desk na postajo	5.200
Nakladanje na vagon	1.500
Ves les me je stal skupaj	175.700
82 m ³ desk, 20 mm debele, sem prodal franko vagon Ornek po K 2200—, lorej sem prejel	180.400
Les s skupnimi stroški me je stal	175.700
Torej mi je ostalo čistega	4.700

Opomba: Ta napoved je za takega lesnega trgovca, kateri nima svoje lastne žage in ne konj.

300 K reza; od 25 mm debelih desk se računa od 1 m³ 280 K reza.

Od 13 mm debelih desk se računa od 1 m³ 500 K reza; od 20 mm debelih desk se računa od 1 m³

Vožnja od krovov ali lesa, desk so različne; eden plača več, drugi manj od 1 m³.

Trgovina.

Zanimanje Poljske za naš izvoz. — Večja grupa kolonijalnih veletrgovcev na Poljskem je pripravljena importirati iz Jugoslavije različne artikle. V poštev pridejo češplje, pekmez, sadje, sardine, vino itd. Vsa tozadevna pojasnila daje zainteresentom Urad Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gosposvetska cesta. Sejem v Parizu. Pariški sejem se bo vršil letos od 10. do 25. maja. Prospekti so zainteresentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na razpolago.

Trgovinske pogodbe Poljske. Poljska vlada namerava začeti pogajanja za sklenitev trgovinskih pogodb z Rusijo, Estonijo, Litavsko, Ogrsko, Bolgarijo, Grčijo, Perzijo in Sijamom.

Insolvenca v Rumuniji. Zbog pomaganja denarja, ki vlada v Rumuniji občutno, niso tamkajšnji denarni zavodi več v stanju, da dajo trgovcem na razpolago gotovino in jim prolongirajo menice, zbog česar se v Rumuniji insolvenca množi. Posebno je v Galacu izredno mnogo insolvenca.

Poravnalno postopanje tvrdke Franc Dolenc v Kranju. O imovini Edvarda Dolenca, trgovca v Kranju, registriranega pod firmo: Franc Dolenc, trgovina z mešanim blagom v Kranju, je uvedeno poravnalno postopanje. Narok za sklepanje poravnave pri deželnem sodišču v Ljubljani dne 15. marca ob 10. uri (soba št. 124). Rok za oglasitev najkasneje tri dni pred poravnalnim rokom.

Konkurz tvrdke Macun & Fabiani. O imovini tvrdke Macun & Fabiani, javne trgovske družbe v Mariboru, je razglašen konkurz. Prvo zborovanje upnikov je pri okrožnem sodišču v Mariboru dne 29. februarja ob 10. uri (soba 53). Oglasitveni rok do 10. marca. Narok za ugotavljanje istotam 21. marca.

Ali sme držati konsumno društvo vajence? Konsumno društvo sme imeti vajence le, če ima prijavljen pri obrtni oblasti trgovski obrt. Ako tega nima, ni obrtnik (trgovec), kdor pa ni obrtnik, po predpisih obrtnega reda tudi ne sme imeti vajencev.

Industrija.

Občni zbor Lesne eksportne in industrijske delniške družbe v Mariboru se bo vršil dne 28. februarja ob 15. uri v družinskih prostorih v Mariboru.

Industrija piva na Češkoslovaškem. Iz nekega češkega poročila o pivovar-

ski industriji Češkoslovaške posname: mo: iz neke znane plzenske pivovarne se je prodalo doma 158.402 hl piva, a izvozilo se je samo 3461 hl piva, in to zbog velike nemške pa tudi avstrijske konkurence. Jugoslovansko tržišče je bilo češkemu pivu popolnoma zaprto zbog visokih carin in taks. Isto velja tudi za druge države, osobito za Italijo, Francijo in Avstrijo.

Romunska produkcija petroleja. Tekom leta 1923 je petrolejna produkcija v Romuniji dosegla 1.508.829 ton napram 1.367.178 ton v predhodnem letu. Te številke so največje iz 1915. leta, ko je dosegla produkcija 1.673.145 ton.

Denarstvo.

Obligacije predvojnih posojil. Finančno ministarstvo je izdalo naredbo nastopne vsebine: Ob priliki popisa in žigosanja obligacij predvojnih posojil bivše avstroogrške monarhije je del lastnikov obvestil generalno direkcijo dolgov v Beogradu, da je iste izgubil ali da so bile ukradene. Glede teh obligacij je sklenila reparacijska komisija v Parizu: 1. zainteresirani lastnik izgubljene obligacije mora v svojem mestu, občini ali okraju javiti to sodišču in zahtevati amortizacijo teh obligacij; 2. zainteresirani naj se pošlje (od sodišča) potrjen prepis dekreta: a) za izgubljene obligacije avstrijskega posojila generalni direkciji dolgov na Dunaju (Wien, 1. Singerstrasse); b) za izgubljene obligacije madžarskih dolgov madžarskemu finančnemu ministru v Budimpešti in naj zahteva, da se mu izda potrdilo, da mu doslej ni bila izdana nova obligacija, niti od sodnega dekreta dalje izplačane obresti; 3. potrdila, ki jih dobe od avstrijske direkcije državnih dolgov ali madžarskega ministarstva, naj pošljejo (interesenti) v originalu s prošnjo generalni direkciji dolgov v Beogradu radi popisa in žigosanja, ker se bodo ista tretirala kot originalne obligacije. — Na podlagi tega sklepa poziva finančno ministarstvo: a) lastnike izgubljenih obligacij, ki se glase na donosilca, naj se takoj prijavijo direkciji dolgov z nastopnimi podatki: 1. Na katero sodišče in kdaj so se obrnili glede amortizacije svojih izgubljenih obligacij; 2. navesti je vsako obligacijo, za katero je bila zahtevana amortizacija, njen tip, nominalno vrednost, številko in serijo; 3. da-li je sodišče storilo potreben sklep in številko ter datum tega sklepa; 4. kdaj je potrjen prepis sodnega sklepa poslan generalni direkciji dr-

žavnih dolgov na Dunaju, odnosno madžarskemu finančnemu ministru v Budimpešti. — Na podlagi teh prijav bo direkcija dolgov intervenirala pri avstrijski in madžarski vladi, da se izdajo potrdila, ki bodo služila kot nadomestilo za izgubljene obligacije. Obenem se pozivljajo vsi interesenti, ki doslej niso zahtevali amortizacijskega postopanja, da ta takoj store pri nadležnih sodiščih. Za te naknadne prijave pa ministarstvo ne garantira, da bodo sprejete. Vendar pa nalaga ministarstvo direkciji državnih dolgov, naj izposluje pri reparacijski komisiji podaljšanje roka za amortizacijo. V to svrhu morajo interesenti, ki naknadno prosijo za amortizacijo svojih izgubljenih obligacij, istočasno poslati direkciji dolgov v prepisu prošnje, ki so jih vložili pri sodišču, da bi imela direkcija potrebne podatke; b) lastniki izgubljenih obligacij predvojne negaziranega posojila avstro-ogrške monarhije, ki se glase na ime in jim je zapadla amortizacija, naj administrativnim putem izposlujejo izdajo dokumentov, ki bodo nadomestili izgubljene obligacije ter to takoj prijavijo: 1. za predvojne avstrijske dolgove gen. direkciji državnih dolgov na Dunaju, in 2. za predvojne madžarske dolgove fin. ministru v Budimpešti z naslednjimi podatki: a) na čegavo ime se glasi izgubljena obligacija; b) vrsta obligacij, njih vrednost, serija in številka. Obenem naj zahtevajo dokument za izgubljeno obligacijo. Isto velja za lastnike, ki so v smislu prejšnje odredbe zahtevali amortizacijo, pa niso dobili zadevnega potrdila. Prošnje se bodo pošiljale preko našega poslanstva na Dunaju in v Budimpešti. Vsi lastniki obveznic morajo o prijavah obvestiti gen. direkcijo dolgov v Beogradu.

Občni zbor Merkantilne banke v Kočevju. Merkanthlna banka v Kočevju ima redni občni zbor dne 24. februarja ob 11. uri v bančnih lokalih v Kočevju.

Davki in takse.

Taksa za pogodbe z državo. Ministarstvo financ je opozorilo ostala ministarstva, da imajo takse za pogodbe med privalnimi osebami in državo plačati samo privalne osebe in ne tudi država.

Carina.

Uvozniki morajo o predmetih, koje so uvozili po C Broj 61.602/20, točka L, carine prosto, voditi knjige. — Zveza industrijcev v Ljubljani opozarja v eni svojih zadnjih okrožnic med drugim na to-le: »Ker se je pred kratkim dogodilo, da je carinska oblast v konkretnem primeru diktila nekemu podjetju visoko kazen radi pogreška glede predpisanih formalnosti, opozarjamo vse p. n. člane na določbe uvodoma citiranega rešenja. Osobito opozarjamo na objasnjenje k ločki I. rešenja, in sicer na točko 2, ki slove: »O uvoženim predmetima uvoznici su dužni da vode knjige iz kojih se može videti, gde su i za što su isti upotrebljeni. Carinske vlasti imaju pravo, a uvoznici su dužni, da odaslanicima carinskih vlasti dopuste uvidjaj u te knjige i da njihove podatke sravnje sa faktičnim stanjem. Za slučaj, da su uvoženi predmeti upotrebljeni ili da se pokušaju upotrebiti na nešto drugo, a ne na ono radi čega su oslobođeni, upolice se protiv odgovornih uvoznika carinsko-krivična istraga, a takova dela kazniće se u smislu člana 163 Car. zak.« Kakor iz prednjega razvidimo, morajo uvozniki o predmetih, koje so uvozili carine prosto, po C Br. 61.602/20, točka I, voditi knjige, iz kojih je uporaba teh predmetov razvidna. Carinarneče tolmačijo ta predpis v tem smislu, da morajo uvozniki voditi za lak uvoz posebno knjigo, po koji se more točno ugotoviti, kako da so se uvoženi predmeti uporabili.«

Carinska konferenca na Rakeku. Dne 16. t. m. ob 17. uri se vrši na Rakeku v prostorih ondotne carinarneče druga redna carinska konferenca, h kateri vabi carinarneča vse interesente z opozorilom, da se imajo oni, ki želijo govoriti na konferenci prijaviti tri dni prej pri starišini carinarneče.

Promet.

Promet na Donavi. Na Donavi se nahaja slalno led od Novega Sada do Komorna, ravnofako od Gradišča po celcem Gazanu do Tekije. Od Tekije do

Radujevca je Donava čista. Potniški promet se vrši samo na linijah Beograd — Zemun — Pančevo. Iz nižje Donave ni prišlo nobenih vesti. Voda stalno pada. Vreme neugodno, veter, sneg in mrz po celi črti.

Iz naših organizacij.

Seja širšega odbora Zveze trgovskih gremijev in zadrug, se vrši danes v četrtek, dne 14. februarja ob 2. uri popoldne v posvetovalnici trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. poročilo načelstva o gospodarskem kongresu v Zagrebu; 2. poročilo tajništva o delovanju Zveze v zadnjem tromesečju; 3. povišanje premij za penzijsko zborovanje, poročila g. I. Jelačin; 4. reorganizacija bolniškega zavarovanja, poročila g. dr. I. Ples; 5. samostojni predlogi gremijev in zadrug in Zveznih delegatov.

Gremij trgovcev v Ribnici naznanja, da so občini Dolenja vas pri Ribnici na Dolenjskem podeljeni štirje letni živinski sejmi in sicer: dne 14. februarja, 30. majnika, 5. julija in 4. septembra vsakega leta.

Razno.

Trgovinska pogajanja med našo državo in Italijo. V Beograd so prispeli italijanski delegati, ki bodo vodili pogajanja z naši zastopniki. Italijansko zastopništvo obstoja iz 20 članov. Člani naše delegacije so: Sava Kukič, generalni direktor carine v pokoju, dr. Milan Todorović in Milan Savič, načelnika v ministru trgovine in industrije. Kot strokovnjaki so delegaciji dodeljeni: dr. Konrad Šmid, pomočnik generalnega direktorja carine, Antonije Panič in Nikola Verona, načelnika prometnega ministarstva, Aleksa Popović in Velimir Stojković, načelnika poljedeljskega ministarstva, Matko Bauer, tajnik Zveze industrijcev v Zagrebu, dr. Cvetko Gregorič, tajnik Centrale industrijskih korporacij v Beogradu, Milan Antula, sekretar v ministru trgovine in industrije. Za tajnika naše delegacije je imenovan, kakor je bilo že javljeno, dr. Otokar Rybař, načelnik oddelka za izvršitev mednarodnih pogodb v zunanjem ministru, za generalnega tajnika konference pa je imenovan g. Gerasimovič, kateremu sta pridružena še dva mlajša diplomatična uradnika zunanjega ministarstva. — Italijansko delegacijo vodi g. Luciolli. Nek član italijanske delegacije je dal nekemu beograjskemu novinarju daljše poročilo o rezultatih o dosedanjih skoraj tri leta trajajočih pogajanj. Pogajanja so se pričela že pred tremi leti, takoj ob času sklenitve rapalske pogodbe in leta 1921 so bila že rešena gotova vprašanja, tako vprašanje ribarstva na Jadranu, vprašanje razdelitve avstro-ogrške vojne in trgovske morarice. Preteklo leto je delegat Popović vodil trgovinska pogajanja v Rimu, na žalost ni prišlo do nikakih pozitivnih rezultatov. Pod vodstvom dr. Rybara so se pogajanja nadaljevala in so se dosegli nekateri ugodni rezultati. Ta pogajanja se imajo sedaj nadaljevati, in je pričakovati, da z ozirom na rimski pakt prijateljstva končajo z ugodnimi pozitivnimi uspehi.

Ratifikacija jugoslovansko-bolgarskih konvencij. Bolgarsko sobranje je ratificiralo konvencije, ki so bile sklenjene novembra p. l. z Jugoslavijo, ter je glasovalo za zaupnico ministrskemu predsedniku Cankovu proti glasovanju agrarcev in komunistov. Ob priliki glasovanja o dogovoru z Jugoslavijo je zunanji minister Kalfov poročal o zunanjem položaju Bolgarske, ter je izjavil, da so se odnosi napram Romuniji zboljšali, da so odnosi napram Turčiji dobri in želi Bolgarska živeti v prijateljskem sosedstvu z Grčijo in Jugoslavijo.

Pogoji Norveške za priznanje Sovjetske vlade zavrženi. Tudi Norveška je predlagala te dni Sovjetski vladi vspostavitev normalnih diplomatskih odnosov med obema državama, a je pri tem postavila nekatere pogoje za priznanje »De Jure« sovjetske vlade. Čičerlin je ta-

koj odgovoril, da bodo morale odslej vse države najprej brezpogojno priznati sovjetsko vlado, na kar se bo šele lahko govorilo o nadaljnjih pogajanjih. V mero-dajnih moskovskih krogih se z velikim zanimanjem pričakuje vesti o stališču, ki ga bo sedaj zavzela Francija, katere položaj napram sovjetski Rusiji se je te dni znatno poslabšal.

Emisije v Švici v letu 1923. V teku leta 1923 se je podpisalo novih emisij za 600 milijonov frankov napram 387 v letu 1915, 386 v letu 1916, 488 v letu 1917, 736 v letu 1917, 736 v letu 1918, 777 v letu 1919, 720 v letu 1920, 735 v letu 1921 in 860 v letu 1922.

Nazadovanje govedoreje. V Sloveniji je bilo v letu 1921. 478.115 glav goveje živine, leta 1922. je število padlo na 389.286 glav, leta 1923. pa na 348.259 glav. Govede je bilo v pretečenem letu izmed vseh pokrajin največ v Bosni in sicer 1.106.669 glav.

Kruppove koncesije v Rusiji. Po poročilih tvrdke Krupp so koncesije, ki jih je dobila tvrdka od moskovske vlade, zelo ugodne. V letu 1923 se je obdelalo 1400 desjatin zemlje. Računa se, da se bo v teku šestih let kultiviralo 25.000 desjatin. Z ozirom na dobre uspehe, dosežene v pokrajini Dona, namerava tvrdka Krupp zahtevati še druge koncesije v drugih pokrajinah ruske države.

Nakup tobaka v inozemstvu. Uprava tobačnega monopola je osnovala posebno komisijo, katera bo prepotovala Turčijo, Grčijo, Italijo in Nizozemsko zbog nabave 50.000 kg najfinejšega takozvanega »Smirna« tobaka, ki se bo mešal z našim tobakom boljše vrste, da se bo tako dobila specialna vrsta zelo dobrih cigaret.

Tržna poročila.

Živinski sejem v Mariboru (12. t. m.). Dogon: 14 bikov, 100 volov, 270 krav, 7 konj in 3 telet; skupaj torej 493 glav. Povprečne cene za 1 kg žive teže: voli debeli 13.50 do 14.75, poldebili 12.50 do 13.50, plemenski 10.50 do 14.75, biki za klanje 9.50 do 12.50, klavne krave 11.25 do 13.25, plemenske krave 10.25 do 11, krave za klobase 8.75 do 10, molzne in breje krave 10 do 13.25, mlada živina 11 do 13.50 Din. Mesne cene: volovsko meso I. 24 do 25, II. 22 do 24, meso bikov in krav 19 do 20, telečje I. 32, II. 26, svinjsko sveže 30 do 40 Din. Dogon je bil za sedanjí čas precejšen. Kupčija je bila slaba. Radi porasta dinarja je zastala kupčija z inozemstvom, kamor ni bilo danes nič poslano. Kupčevali so večinoma le kmetje med seboj.

O kavi, kakaou in čaju.

Cene kave gredo neprestano gor. To predvsem zato, ker so valutarne razmere v Evropi nejasne in ponudb ni dosti. Evropa pa za boljše kvalitete več plača, kakor Amerika, čemur se seveda v Ameriki zelo čudijo. Nekateri narodni gospodarji pravijo, da bo zlata inflacija nakupno moč Amerike zmanjšala itd.

Svetovna produkcija je znašala 1. julija 1923 11 milijonov bal. Vidna zaloga je padla na približno 4.300.000 bal; nad tri milijone jih je v prosti trgovini, ostali milijon pa tvori vidne zaloge v Rio in Santos. Ker pomenijo oni trije milijoni samo dvamesečno kritje, se bojijo, da bodo zaloge pred 1. julijem 1924 izčrpane. Zato računajo še z nadaljnim dviganjem cen. Tudi brazilski milreis je v kratkem času šel zelo gor, brazilsko gospodarstvo je doseglo ravnovesje in je vzbudilo največjo pozornost vsega finančnega sveta. Veliko je k temu dvigu pripomogel eksport kave, ki pripelje zlato v deželo in tako indirektno preskrbi zadostno število deviz, potrebnih za nakazilo v inozemstvo. Tudi delavsko vprašanje je povoljno rešeno. Severoameriška Unija je število priseljencev kar moč omejila in je njih edini izhod sedaj Južna Amerika. Če bo šlo tako naprej in se bo milreis še dvigal ter bodo proste zaloge v dveh mesecih izčrpane, bodo cene za še skrite zaloge potem zelo visoke. Dovozi iz Srednje Amerike so pa hitro prenehali, ker so po pariteti veliko pod Santosom.

Tudi kakao se je zelo dvignil, na kar so vplivale tudi rastoče cene kave. Če gre ena stvar gor, naj gre pa še druga. Brazilski producenti so sklenili, da cene dvignejo; in ta sklep so afriški producenti z veseljem pozdravili, ker je prejšnji padec v cenah ogrožal marsikako eksistenco.

Čaj se pa različno prodaja in kupuje, kakor je pač vrsta. Tako je šla na londonskem trgu cena srednjih kvalitete zelo nazaj. Boljše kvalitete so se lahko prodajale s polnimi prejšnjimi cenami. Za 1 angleški funt navadnega čaja so dali prejšnji teden 1 šiling 5 pence do 1 šilinga 6 pence. 1 šiling ima 12 pence, 20 šilingov je 1 funt šterlingov. Boljše vrste so pa šle do 1 šilinga in 9 pence.

Žitni trg. Na novosadski produkti borzi notirajo žitu sledeče cene: pšenica 332.50—335 Din, ječmen 315—322.50 Din, kuruza 240—245 Din, fižol 685 Din, pšenična moka št. 0 520.50 Din, št. 2 450 Din, št. 6 320—330 Din, otrobi 176 Din. — Tendence slaba.

Cene masti in slanine na domačem in tujem trgu. Zagreb: domača mast 38—39 dinarjev, slanina 35—38 Din, suho meso 32—34 Din; ameriška mast 35—37 dinarjev kg (na drobno). Beograd: mast 35—38 Din, slanina 31—32 Din (na debelo). Braziljanska mast v zabočkkih 29.50 Din. Milan: Slanina 0.30 lir, mast 10.50 lir, ameriška slanina 7.50 lir, ameriška mast 6.20 lir. Dunaj: Prašičja mast v sodčkih 33.000 n. aK, v zabojih 23.000 n. aK.

Tržišče s premogom. Zagreb 12. febr. Povpraševanje na tržišču je bilo slabo in sicer radi pomanjkanja gotovine. Industrijska podjetja imajo samo kratkodnevne zaloge in povprašujejo predvsem za bosanski premog, ki jim najbolj konvenira vsled svoje kvalitete. Angleški

plinski koks je v ceni zelo čvrst in to navzlic temu, da je dinar poskočil. Angleški funt je namreč na zunanjih tržiščih istotako porasel. Cene so ostale približno neizpremenjene. Notirajo na debelo, franko vagon na odpremni postaji: Lignit (profi vrsti) 20—26 Din za 100 kg; maslevarski premog debeli 34½, kockasti 32, orehasti 30, drobni 26 Din za 100 kilogr.; banjaluški debeli 30, kockasti 29, orehasti 26½, drobni 21 Din za 100 kg. Angleški plinski in topilni, vagon franko Zagreb 18.000 Din.

Tuja žitna tržišča. Avstrija: Pšenica domača je ostala v ceni neizpremenjena in nolira 3250 aK; rumunske pšenice se je nudilo dovolj in sklepalo se je po 1.56 čK. Šlep Dunaj; rž se je nudila po 2900 do 2950, toda ni bilo kupca. Jugoslovenska kuruza je dosegla ceno 2850 aK. Glede pšenične moke vlada popolna stagnacija; povpraševalo se je samo po malih kvantitetah ječmenove moke. Ogrska: cene imajo čvrsto tendenco, za melerski stož pšenice se zahteva že 230.000 oK in zbog tega rastejo tudi cene mlevskim produktom. Češkoslovaška: tendenca labilna, rž je padla v cenah 2 do 3 čK, a oves 2 čK, cene koruzi neizpremenjene. Cene vsem žitaricam padajo.

Dobava, prodaja.

Dobava drv. Pri intendanturi Osečke divizijske oblasti v Osijeku se bo vršila dne 4. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave 19.000 m³ drv.

Dobava spodnjih hlač. Pri Odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 3. marca 1924 ofertalna licitacija glede dobave 6000 spodnjih hlač iz blaga američana.

Prodaja starih vreč. Pri intendantskem slagalištu Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 3. marca t. l. ustmena dražba 36.095 komadov starih vreč.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Državna borza dela. — Pri vseh »Državnih borzah dela« v Ljubljani, Mariboru, Ptujju je iskalo v preteklem tednu od 3. do 9. februarja 1924 dela 214 moških in 93 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 117 moških in 57 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 68. — Promet od 1. januarja do 9. februarja 1924 izkazuje 3070 strank, in sicer 1207 delodajalcev in 1863 delojemalcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 597. — Dela iščejo: Pri Državni borzi dela v Ljubljani: 12 rudarjev, 5 vrtnarjev, 9 stavbenih ključavničarjev, 7 ključavničarjev, 5 kleparjev, 1 železostrojar, 2 železolarja, 1 pasar, 1 zlatar, 13 strojnih ključavničarjev, 7 mehanikov, 2 elektro-monterja, 1 urar, 16 mizarjev, 2 kolarja, 2 sodarja, 1 žagar, 5 tapetnikov, 9 krojačev, 7 čevljarjev, 1 čevljarski prirezovalc, 1 mlinar, 15 pekov, 5 mesarjev, 1 natakar, 1 stavbeni delovodja, 15 zidarjev, 5 pleskarjev, 5 tesarjev, 1 vodovodni inštalater, 8 strojnikov in kurjačev, 20 tovarniških delavcev, 4 trgovski sodrujnik, 2 oskrbnika, 1 delovodja špirtuoznih izdelkov, 1 uradnik lesne

stroke, 1 strojni tehnik, 15 pisarniških moči, 11 slug, čuvajev, 12 vajencev, 1 vzgojiteljica, 4 konforistice, 3 trgovske sodrujnice, 4 natakarice, 1 hotelska sobarica, 2 šivilji, 2 modistini itd. — Pri Državni borzi dela v Mariboru: 3 gospodini, 45 hlapcev, dekel, 24 viničarjev, 5 ekonomov, 1 šofer, 12 rudarjev, 4 vrtnarji, 3 kamnoseki, 1 nožar, 10 podkovskih kovačev, 2 kolarja, 17 stavbenih in strojnih ključavničarjev, 2 železolarja, 4 železostrojarji, 2 kleparja, 6 mehanikov, 11 mizarjev, 6 kolarjev, 5 sodarjev, 6 žagarjev, 1 usnjar, 6 sedlarjev, 2 tapetnika, 35 krojačev, šivilji, 2 modistini, 20 čevljarjev, 1 brivec, 3 mlinarji, 22 pekovi, 1 slaščičar, 10 mesarjev, 15 natakarjev, natakaric, 16 zidarjev, 8 slikarjev, 1 inštalater, 8 tesarjev, 7 strojnikov, 10 slug, 157 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 7 knjigovodij, 18 trgovskih pomočnikov, 1 strojevodja, 1 šofer, 24 pisarniških moči, 4 konforistke, 12 vzgojiteljice, 99 gospodini, kuharic, služkinj, postrežnic itd. — Pri Državni borzi dela v Ptujju: 2 gospodarska pristava, 16 poljskih delavcev, viničarjev, hlapcev, 1 vrtnar, 1 kovač, 5 ključavničarjev, 2 mizarja, 2 kolarja, 1 sodar, 4 sedlarji, 1 usnjar, 2 krojača, 3 čevljarji, 1 klobučar, 7 mlinarjev, 1 pek, 2 zidarja, 5 strojnikov, kurjačev, 2 trgovska sodrujnika, 1 skladiščar, 4 dninarji, 1 pisarniška moč, 1 kmečka dekla, 2 prodajalki, 1 kuharica, 1 sobarica, 21 vajencev. — V delo se sprejmejo: Pri Državni borzi dela v Ljubljani: 4 rudarji, 2 viničarji, 1 zidar, 4 železostrojar, 1 kovoiskar, 3 ple-tarji, 3 lesni strojarji, 1 modelni mizar, 1 tapetnik, 1 krojač, 1 starejši ključavničar, 1 sodavičar, 1 slikar, 5 Baggermeisterov, 6 strojevodij, 2 mlinarja, 27 vajencev, 1 šivilja, 4 služkinje, 2 kmečki dekli. — Pri Državni borzi dela v Mariboru: 78 hlapcev, dekel, 12 viničarjev, 3 vrtnarji, 1 obratovodja orodni kovač, 1 nožar, 14 orodnih kovačev, 1 podkovski kovač, 1 železolar, 2 usnjari, 2 sodarja, 1 lesni strojar, 3 gateristi, 3 žagarji, 2 ple-tarja, 1 kolec, 2 mlinarja, 2 slaščičarja, 34 vajencev, 1 dojlja, 2 kuharici, 30 šivilji za tovarno perila, 1 šteparica vrhnih delov čevljev, 1 plačilna natakarica, 2 sobarici, 2 varuški, 1 vzgojiteljica, 33 služkinj, 24 kuharic itd. — Pri Državni borzi dela v Ptujju: 26 poljedelskih delavcev, viničarjev, 1 vrtnar, 1 fužinski obratovodja, 15 kovačev za orodje, 1 ključavničar, 2 kolarja, 1 strojar, 30 ple-tarjev, 1 čevljar, 1 mlinar, 1 zidar, 3 dninarji, 1 hišni sluga, 9 kmečkih dekel, 3 kuharice, 1 sobarica, 6 služkinj, 5 vajencev itd.

Veletrgovina

A. Šarabon
v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deže'ne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z elek-
tričnim obratom.

Ceniki na razpolago.

Ivan Jax & sin, Ljubljana
Gospodarska 2.

Priporoča svojo bogato zalogo:

Pisalnih strojev „ADLER“ in „URANIA“.
Šivalnih strojev za rodbine in obrte.

Voznih koles: Dürkopp, Strya, Orožno kolo (Waffenrad).
Ceniki zastoj in franko!

Zaloga KLAVIRJEV

in pianinov najboljših tovarn Bösendorfer, Ehrbar, Czapka,

Hözl, Schweighofer, Stngl i. t. d. — Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc, Ljubljana, Hilšerjeva ul. 5.

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

trgovina s hišnimi potrebščinami, emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanaslo, kameninaslo in stekleno robo.

Na debelo | Na drobno |

Sprejemem takoj inteligentnega, solidnega in poštenega

trg. pomočnika ali potnika

veščaka v manufakturni stroki. — Ponudbe pod »Manufakturnist« na upravo »Trgovskega lista«.

Semena

use vrste za vrt, travnik in polje

JOSIP URBANIČ

Ljubljana, Miklošičeva cesta 8

Zelenjadna in cvetlična semena v vrečkah tudi v komisij-sko prodajo. Zahtevajte cenik!

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opre-mah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Naročajte in razširjajte Trgovski list!

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor, Novo mesto
Rakek, Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).

KAPITAL in REZERVE Din 17.500.000.—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Brzjavni: Trgovska

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURE

Konjice
Meža-Dravograd